

**UNIVERSITATEA BUCUREȘTI
FACULTATEA DE DREPT**

**RĂSPUNDEREA PENALĂ A MINORILOR ÎN NOUL COD PENAL
LA RESPONSABILITÉ PÉNALE DES MINEURS DANS LE
NOUVEAU CODE PÉNAL
CRIMINAL RESPONSIBILITY OF MINORS IN THE NEW
CRIMINAL CODE**

**PROFESOR COORDONATOR:
Conf. univ. dr. Cristian Mitrache**

AUTOR: Georgiana Enache

Enache Georgiana -Universitatea București, Facultatea de Drept, studentă , anul al II-lea, seria a II-a, grupa 211

BUCUREȘTI

2012

Rezumat

Modul de organizare a societății, raporturile dintre membrii acesteia, cadrul familial, sărăcia, inegalitatea socială, reprezintă factori care la un moment dat ne influențează conduita. Cei mai afectați de schimbările sociale sunt copiii și adolescenții, care nu au posibilitatea de a înțelege aceste schimbări, carențele din societate reflectându-se indiscutabil asupra comportamentului minorului, având consecințe negative asupra personalității în formare a copilului sau a adolescentului.

Noul Cod penal la fel ca și Codul penal în vigoare împarte minorii din punct de vedere al răspunderii penale, în două categorii, și anume: minori care nu răspund penal și minori care răspund penal.

Noul Cod penal acordă o atenție deosebită aspectelor privind minoritatea, aducând numeroase schimbări, principala modificare fiind renunțarea completă la pedepsele aplicabile minorilor care răspund penal, în favoarea măsurilor educative.

Cuvinte cheie : răspunderea penală a minorilor, măsuri educative, Noul Cod penal.

Résumé

La société, les relations entre ses membres, la famille, la pauvreté, l'inégalité sociale sont des facteurs qui peuvent influencer notre comportement. Les plus affectés par les changements sociaux sont les enfants et les adolescents qui sont incapables de comprendre ces changements. Sans aucun doute, les lacunes qui existent dans la société se reflètent dans le comportement de l'enfant ou de l'adolescent avec des conséquences négatives pour son personnalité.

Le Nouveau Code pénal, aussi que le Code pénal en vigueur, divise les mineurs en ce qui concerne la responsabilité pénale en deux catégories: les mineurs qui ne sont pas pénalement responsables et les mineurs qui sont pénalement responsables.

Le Nouveau Code pénal accorde une attention particulière aux problèmes qui concernent les mineurs, il change certaines dispositions, le principal changement étant le remplacement des peines criminelles en faveur des mesures éducatives.

Mots-clés: la responsabilité pénale des mineurs, mesures éducatives, le Nouveau Code pénal.

Abstract

The society's way of organizing, the relations between its members, the family environment, the poverty, the lack of social equality are factors which at a certain point influence our behavior. The social changes have a great impact especially on children and teenagers, who are not able to understand these changes, the social deficiency having a great degree of influence regarding the minor's behavior and also negative consequences on the child or teenager's developing personality.

According to the New Criminal Code likewise the current Criminal Code, there are two categories of minors from the criminal liability point of view: minors who criminally account and minors who do not criminally account.

The New Criminal Code concentrates especially on aspects regarding the minority, providing several changes, beyond which, the main adjustment is the complete dropping of applicable penalties for the minors who criminally account, in favor of the educational measures.

Keywords: criminal liability of minors, educational measures, The New Criminal Code.

I. Generalități privind răspunderea penală a minorilor

Pe parcursul existenței sale, persoana fizică nu urmează o traiectorie caracterizată prin predictibilitate, ci urmează o linie de dezvoltare inițial ascendentă, ulterior descendentă și parcurge etape distincte cu particularități biopsihofizice proprii. Copilăria, adolescența, maturitatea și bătrânețea sunt etape ale vieții care se caracterizează prin evidente transformări fizice și psihice ale personalității fiecărui om.¹

Modul de organizare a societății, raporturile dintre membrii acesteia, cadrul familial, sărăcia, inegalitatea socială, ereditatea reprezintă factori care la un moment dat ne influențează conduita. Cei mai afectați de schimbările sociale sunt copiii și adolescenții, care nu au posibilitatea de a înțelege aceste schimbări, carențele din societate reflectându-se indiscutabil asupra comportamentului minorului, având consecințe negative asupra personalității în formare a copilului sau a adolescentului.

Deși nu atinge nivelul și formele grave ale acestui fenomen din alte state piloni ai societății internaționale, delincvența juvenilă se manifestă și în țara noastră, constituind un motiv de îngrijorare pentru întreaga noastră societate. În România, există copiii și adolescenți care participă destul de activ la săvârșirea unor fapte penale. Din numărul total de învinuiri aduse copiilor, furtul reprezintă aproape 80%, tâlhăria 12%, vătămarea corporală 3,59%, iar prostituția 0,6%, potrivit unui studiu realizat de Institutul de Sociologie în martie 2010. Datele prezentate în studiu sunt confirmate și de informațiile Administrației Naționale a Penitenciarelor, care identifică furtul, tâlhăria, omorul și violul drept principalele infracțiuni săvârșite de minorii care ispășesc pedepse privatoare de libertate. Potrivit studiului "Copiii noștri, copiii de lângă noi", realizat în martie 2010, infracționalitatea juvenilă este din nou în creștere începând cu 2004. Doar în anul 2004 a fost înregistrată o creștere a delincvenței juvenile cu 7,6% față de anul precedent și a ajuns la 8,2% în anul 2005, așa cum arată datele Institutului Național de Statistică. Infracțiunile comise de către minori au crescut ca incidență și au cunoscut o diversificare din punct de vedere al formei, apărând astfel noi tipuri de infracțiuni, precum cele de natură electronică.

Legislația actuală din România acordă o atenție deosebită protecției minorului, asigurând o reglementare mai ales în domeniul ocrotirii părintești și al adopției. Interesul minorului este avut în vedere de dispozițiile Legii nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului². O altă reglementare care are în vedere interesul minorului în materia adopției este Legea nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției³.

Prin Legea nr.18/1990, România a ratificat Convenția Națiunilor Unite cu privire la drepturile copilului, care a dobândit astfel forță juridică în dreptul intern și Legea nr. 203/2000 pentru ratificarea Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 182/1999 privind interzicerea celor mai grave forme ale muncii copiilor și acțiunea imediată în vederea eliminării lor, ambele legi reprezentând etape ale procesului de ocrotire a minorilor.

1. Limitele răspunderii penale a minorilor

Majoritatea legislațiilor penale, luând în considerare caracterul progresiv al dezvoltării psihice a minorilor, a divizat minoritatea în trei perioade, fiecare corespunzând unui anumit stadiu

¹ *Maria-Crina Kmen, Ruxandra Rață, Răspunderea penală a minorului*, Editura Hamangiu, 2007, București, p.1.

² Publicată în M.Of. nr.557 din 23 iunie 2004, modificată, în ceea ce privește cuantumul lunar al alocației de plasament, prin H.G. nr. 2393/2004, H.G. nr. 1762/2005, H.G. nr.3/2007, H.G. nr. 9/2008, H.G. nr. 1663/2008.

³ Republicată în M.Of. nr. 788 din 19 noiembrie 2009, modificată prin Legea nr. 233/2011 pentru modificarea și completarea Legii nr. 273/2004 privind regimul juridic al adopției (M.Of. nr. 860/2011), Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil (M. Of. nr. 409/2011).

de dezvoltare biopsihofizică: perioada neresponsabilității absolute și necondiționate, perioada responsabilității îndoielnice sau relative, în care existența răspunderii penale este condiționată de constatarea discernământului și perioada responsabilității certe dar atenuate⁴.

În acest sens, art. 113 din Noul Cod penal, împarte minorii, din punct de vedere al răspunderii penale, în două categorii, și anume: minori care nu răspund penal și minori care răspund penal.

În primul rând, din această categorie fac parte, potrivit art. 113 alin. 1 din Noul Cod Penal, minorii care nu au împlinit vârsta de 14 ani în favoarea acestora reținându-se o prezumție legală absolută de incapacitate penală care nu poate fi înlăturată prin niciun fel de probă.

În al doilea rând, din această categorie fac parte, potrivit art. 113 alin. 2 din Noul Cod penal, minorii care au vârsta între 14-16 ani numai dacă se dovedește că nu au săvârșit fapta cu discernământ. Față de această categorie de minori se reține o prezumție legală relativă de incapacitate penală având în vedere că aceasta poate fi înlăturată prin probe care ar stabili că minorul a acționat în momentul săvârșirii faptei cu discernământ.

Minorilor care au săvârșit fapte prevăzute de legea penală și nu răspund penal, nu li se pot aplica sancțiuni penale. Totuși, față de această categorie de minori, potrivit unor dispoziții legale speciale, se pot lua anumite măsuri de ocrotire.

Potrivit art. 113 alin. 3 din Noul Cod penal, minorii care au împlinit vârsta de 16 ani răspund penal, existând astfel o prezumție legală absolută de capacitate penală potrivit căreia acestor minori, dacă sunt vinovați, li se pot aplica sancțiunile penale. Însă, această prezumție legală nu exclude posibilitatea ca minorii infractori, la fel ca și cei majori, să aibă dreptul de a proba, în momentul săvârșirii faptei, că s-au aflat într-o stare care, potrivit legii, le poate determina absolvirea de răspundere penală (de exemplu, art. 28 din Noul Cod penal care se referă la iresponsabilitate, sau art. 29 care se referă la intoxicație).

De asemenea, minorii care în momentul săvârșirii faptei aveau vârste cuprinse între 14-16 ani și dacă se dovedește că au săvârșit fapta cu discernământ, vor răspunde penal (art. 113 alin. 2 din Noul Cod penal).

Răspunderea penală a minorului se determină în raport cu vârsta acestuia la data săvârșirii faptei prevăzute de legea penală.

2. Sistemul sancționator al minorilor în legislația penală română

Ilustrând afirmația lui Cesare Beccaria, potrivit căreia „scopul pedepsei nu este de a chinui și a lovi o ființă sensibilă, nici de a desființa o infracțiune care a fost săvârșită”, Noul Cod penal a renunțat la sistemul mixt de sancționare a minorilor existent în Codul penal în vigoare, care prevede două categorii alternative de sancțiuni pentru minorii infractori (măsuri educative și pedepse). Conform Noului Cod penal, singurele sancțiuni ce pot fi luate față de minorii infractori sunt măsurile educative.

2.1. Conținutul sistemului sancționator al minorilor

Noul Cod penal, reglementează sistemul unic de sancționare a infractorilor minori în sensul că este alcătuit numai din măsuri educative care pot fi neprivative sau privative de libertate.

Astfel, potrivit art. 114 din Codul penal, față de minorul care, la data săvârșirii infracțiunii, avea vârsta cuprinsă între 14 și 18 ani se ia o măsură educativă neprivativă de libertate. Față de acest minor se poate lua o măsură educativă privativă de libertate numai dacă se află în următoarele cazuri:

⁴ *Corneliu Turianu*, Răspunderea juridică pentru infracțiuni săvârșite de minori, Editura Continent XXI, București, 1995, pag. 52

- a. dacă a mai săvârșit o infracțiune pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat;
- b. atunci când pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.

În cadrul sancțiunilor penale destinate minorilor infractori se stabilește, ca regulă, aplicarea în cazul acestora a măsurilor educative, neprivative de libertate (art. 114 alin.1 din Noul Cod penal). Cea de a doua categorie de măsuri educative, respectiv cele privative de libertate, reprezintă excepții de la regula precedentă, deoarece acestea se pot aplica dacă se constată că, potrivit art. 114 alin. 2 din Noul Cod penal, minorul a mai săvârșit o infracțiune pentru care i s-a mai aplicat o măsură educativă înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat ori a săvârșit o faptă foarte gravă prevăzută de legea penală.

Sistemul de sancționare penală destinat minorilor infractori a consacrat numai măsuri educative (neprivative și privative de libertate). Acestea, prin acțiunea și finalitatea lor, apar mai potrivite pentru a realiza o dezvoltare fizică, psihică sau morală normală și eficientă (în condițiile în care astfel de minori, prin săvârșirea de fapte penale, au dovedit că prezintă carențe și se află în dificultate)⁵.

2.2. Cadrul sancțiunilor penale ce pot fi aplicate minorilor

După cum am mai arătat, *măsurile educative* sunt singurele sancțiuni de drept penal care se iau față de minorii care au săvârșit infracțiuni, în general, având o funcție educativă. Potrivit art. 115 din Noul Cod penal măsurile educative care se pot lua față de minorii infractori, unele sunt neprivative de libertate a căror executare este mai ușoară și altele, care se pot lua numai în anumite cazuri expres prevăzute de lege, sunt privative de libertate, având un mod de executare mai aspru.

Măsurile educative neprivative de libertate, potrivit art. 115 alin. 1 din Noul Codul penal sunt următoarele: stagiul de formare civică, supravegherea, consemnarea la sfârșit de săptămână și asistarea zilnică.

Măsurile educative privative de libertate, potrivit art. 115 alin. 2 din Noul Codul penal sunt: internarea într-un centru educativ și internarea într-un centru de detenție.

Din expunerile anterioare rezultă că sancțiunile penale prevăzute de lege pentru minorii infractori au un caracter de sistem sancționator special.

2.3. Stabilirea categoriei sancțiunii aplicate minorilor

Având în vedere că față de infractorul minor care răspunde penal se poate lua o măsură educativă neprivativă de libertate sau o măsură educativă privativă de libertate, instanța trebuie să stabilească care dintre măsurile educative vor fi dispuse.

Pentru alegerea celei mai potrivite măsuri educative, în temeiul articolului 115 alin. 2 din Noul Cod penal, instanța trebuie să țină cont de condițiile cerute de lege în acest sens și în raport cu gravitatea infracțiunii săvârșite și cu pericolozitatea infractorului va avea în vedere următoarele criterii:

- a – împrejurările și modul de comitere a infracțiunii, precum și mijloacele folosite;
- b – starea de pericol creată pentru valoarea ocrotită;
- c – natura și gravitatea rezultatului produs ori a altor consecințe ale infracțiunii;
- d – motivul săvârșirii infracțiunii și scopul urmărit;
- e – natura și frecvența infracțiunilor care constituie antecedente penale ale infractorului;

⁵ Mihai Apetrei, Cleopatra Drimer, Reglementări ale noului Cod de procedură penală privind urmărirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, Ecologica Universitaria, Seria: Drept, An III, nr. 3/2011, vol. Nr. 17, Editura Pro-Universitaria, pag. 85-94

- f – conduita după săvârșirea infracțiunii și în cursul procesului penal;
- g – nivelul de educație, vârsta, starea de sănătate, situația familială și socială.

După alegerea între măsurile educative neprivative de libertate și măsurile educative privative de libertate, instanța de judecată trebuie să procedeze la stabilirea felului sancțiunii din fiecare dintre aceste categorii și, în raport cu aceasta, la fixarea duratei sancțiunii.

2.4. Referatul de evaluare

Astfel, în vederea efectuării evaluării minorului infractor, în baza art. 116 alin. 1 din Noul Cod penal, instanța de judecată va solicita serviciului de probațiune întocmirea unui referat care, pe lângă datele privitoare la persoana minorului potrivit criteriilor precedente, va cuprinde și propuneri motivate referitoare la natura și durata programelor de reintegrare socială pe care minorul ar trebui să le urmeze, precum și la alte obligații ce pot fi impuse acestuia de către instanță.

În toate cazurile în care instanța dispune asupra măsurilor educative ori asupra modificării sau încetării executării obligațiilor impuse, precum și la terminarea executării măsurii educative, se întocmește referatul de evaluare privind respectarea condițiilor de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse (art. 116 alin. 2 din Noul Cod penal).

Referatul de evaluare care are rolul de a furniza date privind persoana minorului din perspectivă psihocomportamentală, se realizează în conformitate cu structura și conținutul prevăzute de legislația specială ce reglementează activitatea serviciilor de probațiune.

I. Regimul măsurilor educative aplicate minorilor infractori

1. Regimul măsurilor educative neprivative de libertate

1.1. Stagiul de formare civică

Ținându-se seama de persoana infractorului minor, de împrejurările comiterii faptei și de perspectivele reintegrării sale sociale, față de acest minor se poate dispune frecventarea unui curs de formare civică.

În acest sens instanța va dispune măsura educativă a stagiului de formare civică, care, potrivit art. 117 alin. 1 din Noul Cod penal, constă în obligația minorului de a participa la un program cu o durată de cel mult 4 luni, pentru a-l ajuta să înțeleagă consecințele legale și sociale la care se expune în cazul săvârșirii de infracțiuni și pentru a-l responsabiliza cu privire la comportamentul său viitor.

Organizarea, asigurarea participării și supravegherea minorului, pe durata cursului de formare civică, se fac sub coordonarea serviciului de probațiune, fără a afecta programul școlar sau profesional al minorului (art. 117 alin. 2 din Noul Cod penal).

1.2. Supravegherea

În vederea îndreptării minorului infractor și a prevenirii, pentru viitor, a comiterii unor fapte prevăzute de legea penală, se va realiza o supraveghere a respectării programului său zilnic referitor la pregătirea școlară sau profesională, cât și a unor măsuri în vederea prevenirii petrecerii timpului într-un mediu neadecvat care ar putea îngreuna îndreptarea sa.

În asemenea situații instanța va dispune măsura educativă a supravegherii care, potrivit art. 118 din Noul Cod penal, constă în controlarea și îndrumarea minorului în cadrul programului său zilnic, pe o durată cuprinsă între două și șase luni, sub coordonarea serviciului de probațiune, pentru a asigura participarea la cursuri școlare sau de formare profesională și prevenirea desfășurării unor

activități sau intrarea în legătură cu anumite persoane care ar putea afecta procesul de îndreptare a acestuia.

1.3. Consemnarea la sfârșit de săptămână

În urma analizării informațiilor obținute despre persoana infractorului minor instanța de judecată poate aprecia ca minorul să nu părăsească locuința, pe o anumită perioadă de timp, în zilele de sâmbătă și duminică.

Astfel, obligația minorului, îndeplinită sub coordonarea serviciului de probațiune, de a nu părăsi locuința în zilele de sâmbătă și duminică, pe o durată cuprinsă între 4 și 12 săptămâni, afară de cazul în care, în această perioadă, are obligația de a participa la anumite programe ori de a desfășura anumite activități impuse de instanța de judecată, potrivit art. 119 din Noul Cod penal, constituie măsura educativă de consemnare la sfârșit de săptămână.

Potrivit art. 119 alin. 2 din Noul Cod penal, supravegherea executării acestei măsuri educative se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

1.4. Asistarea zilnică

Având în vedere persoana infractorului minor, forma infracțiunii și împrejurările în care s-a comis, dar și comportamentul său după săvârșirea infracțiunii, instanța poate ajunge la concluzia că, pentru reîntegrarea socială a minorului se poate dispune luarea măsurii asistării zilnice.

Această măsură educativă, conform art. 120 din Noul Cod penal, constă în obligația minorului de a respecta un program stabilit și coordonat de serviciul de probațiune, care conține orarul și condițiile de desfășurare a activităților, precum și interdicțiile impuse minorului. Asistarea zilnică se poate dispune pe o durată cuprinsă între 3 luni și 6 luni, iar supravegherea se face sub coordonarea serviciului de probațiune.

1.5. Obligațiile ce pot fi impuse minorului

Dacă în urma judecării unei cauze penale cu infractor minor s-a luat față de acesta o măsură educativă neprivativă de libertate, instanța poate dispune, pe durata executării măsurii educative, anumite obligații. Conținutul acestor obligații va fi stabilit în funcție de gravitatea infracțiunii și de trăsăturile comportamentale ale minorului.

Într-o asemenea situație, potrivit art. 121 alin. 1 din Noul Cod penal, instanța de judecată poate impune minorului una sau mai multe dintre următoarele obligații:

- a. să urmeze un curs de pregătire școlară sau formare profesională;
- b. să nu depășească, fără acordul serviciului de probațiune, limita teritorială stabilită de instanță;
- c. să nu se afle în anumite locuri sau la anumite manifestări sportive, culturale ori la alte adunări publice, stabilite de instanță;
- d. să nu se apropie și să nu comunice cu victima sau cu membrii de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii ori cu alte persoane stabilite de instanță;
- e. să se prezinte la serviciul de probațiune la datele fixate de acesta;
- f. să se supună măsurilor de control, tratament sau îngrijire medicală.

Când se stabilește obligația cu privire la faptul să nu se apropie și să nu comunice cu victima sau cu membrii de familie ai acesteia, cu participanții la săvârșirea infracțiunii ori cu alte persoane stabilite de instanță, potrivit art. 121 alin. 2 din Noul Cod penal, instanța trebuie să individualizeze, în concret, conținutul acestei obligații, ținând seama de împrejurările cauzei.

În temeiul art. 121 alin. 3 și 4 din Noul Codul penal, activitatea de supraveghere a executării obligațiilor impuse minorului pe durata măsurii educative neprivative de libertate, se face sub coordonarea serviciului de probațiune care are obligația să sesizeze instanța de judecată dacă:

a. au intervenit motive care justifică fie modificarea obligațiilor impuse de instanță, fie încetarea executării unora dintre acestea;

b. persoana supravegheată nu respectă condițiile de executare a măsurii educative sau nu execută, în condițiile stabilite, obligațiile ce îi revin.

1.6. Modificarea sau încetarea obligațiilor impuse minorului

Modificarea sau încetarea obligațiilor impuse de instanța de judecată pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate sunt reglementate de art. 122 din Noul Codul penal.

Astfel, dacă serviciul de probațiune, pe parcursul supravegherii executării obligațiilor impuse, stabilește că au intervenit motive care justifică fie impunerea unor noi obligații, fie sporirea sau diminuarea condițiilor de executare a celor existente, sesizează instanța de judecată care, pentru a asigura persoanei supravegheate șanse mai mari de îndreptare, dispune modificarea obligațiilor în mod corespunzător.

Având în vedere același scop cu privire la șansele de îndreptare a persoanei supravegheate, dacă instanța apreciază că menținerea obligațiilor pe care le-a impus nu mai este necesară, dispune încetarea acestora.

1.7. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate aplicate minorului

Art. 123 din viitorul Cod penal reglementează situațiile în care instanța de judecată dispune prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate.

Potrivit acestui text, dacă minorul nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative și obligațiile impuse, instanța de judecată va dispune una din următoarele măsuri:

a. prelungirea măsurii educative, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;

b. înlocuirea măsurii luate cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă;

c. înlocuirea măsurii luate cu internarea într-un centru educativ, în cazul în care, inițial, s-a luat măsura educativă neprivativă de libertate cea mai severă, pe durata sa maximă.

În situația în care s-a dispus prelungirea duratei măsurii educative ori s-a dispus înlocuirea ei cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă și minorul infractor, nici de această dată, nu respectă condițiile de executare a măsurii educative sau a obligațiilor impuse, instanța înlocuiește măsura educativă neprivativă de libertate cu măsura privativă de libertate a internării într-un centru educativ.

Dacă, pe durata executării unei măsuri educative neprivative de libertate, minorul săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior, instanța de judecată este obligată să dispună una din următoarele măsuri:

a. prelungirea măsurii educative luate inițial, fără a putea depăși maximul prevăzut de lege pentru aceasta;

b. înlocuirea măsurii luate inițial cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă;

c. înlocuirea măsurii luate inițial cu o măsură educativă privativă de libertate.

Dacă s-a dispus prelungirea măsurii educative neprivative de libertate sau înlocuirea acestei măsuri cu o altă măsură educativă neprivativă de libertate mai severă, în condițiile precedente,

instanța poate impune noi obligații în sarcina minorului ori sporește condițiile de executare a celor existente.

2. Regimul măsurilor educative privative de libertate

2.1. Internarea într-un centru educativ

După cum am mai arătat, potrivit art. 114 alin. 2 din Noul Cod penal, față de minorul infractor, în două situații, se poate lua una din măsurile educative privative de libertate, internarea într-un centru educativ sau într-un centru de detenție, în una când minorul mai săvârșise o infracțiune, pentru care i s-a aplicat o măsură educativă ce a fost executată ori a cărei executare a început înainte de comiterea infracțiunii pentru care este judecat și alta când minorul a săvârșit o infracțiune pentru care legea prevede pedeapsa închisorii de 7 ani sau mai mare ori detențiunea pe viață.

În acest sens, art. 124 din Noul Cod penal reglementează măsura educativă privativă de libertate a internării într-un centru educativ.

Potrivit alineatelor 1 și 2 din această normă juridică penală, măsura educativă a internării într-un centru educativ constă în internarea minorului, pe o perioadă între unu și 3 ani, într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, unde va urma un program de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale, precum și programe de reintegrare socială.

Dacă în perioada executării măsurii educative a internării într-un centru educativ minorul săvârșește o nouă infracțiune sau este judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior, instanța poate menține măsura internării într-un centru educativ, prelungind durata acesteia, fără a depăși maximul prevăzut de lege, sau o poate înlocui cu măsuri internării într-un centru de detenție (art. 124 alin. 3 din Noul Cod penal).

În cazul în care, după executarea a cel puțin jumătate din durata internării într-un centru educativ, s-a constatat că minorul a dovedit interes constant pentru însușirea cunoștințelor școlare, fiind receptiv la pregătirea profesională și făcând progrese evidente în vederea reintegrării sociale, potrivit art. 124 alin. 4 din Noul Cod penal, instanța poate dispune:

- înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă egală cu durata internării neexecutate, dar nu mai mult de 6 luni, dacă persoana internată nu a împlinit vârsta de 18 ani;
- liberarea din centrul educativ, dacă persoana internată a împlinit vârsta de 18 ani.

Odată cu dispunerea uneia din aceste măsuri, până la îndeplinirea duratei măsurii internării, instanța impune respectarea uneia sau mai multora dintre obligațiile pe care le poate decide pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate (art. 124 alin. 5 din Noul Cod penal).

Dacă minorul nu respectă, cu rea-credință, condițiile de executare a măsurii asistării zilnice sau obligațiile impuse, potrivit art. 124 alin. 6 din Codul penal, instanța revine asupra înlocuirii sau liberării și dispune executarea restului rămas neexecutat din durata măsurii internării într-un centru educativ.

Dacă persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și față de care s-a dispus înlocuirea măsurii internării într-un centru educativ cu măsura asistării zilnice, până la îndeplinirea duratei internării, a săvârșit o nouă infracțiune, în baza art. 124 alin. 7 din Noul Cod penal, instanța de judecată este obligată să revină asupra înlocuirii și să dispună:

- a. executarea restului rămas din durata măsurii internării inițiale, cu posibilitatea prelungirii duratei acesteia până la maximul prevăzut de lege;
- b. internarea într-un centru de detenție.

2.2. Internarea într-un centru de detenție

Ținând cont de criteriile de stabilire a măsurilor educative și de perspectivele integrării sociale a minorului, în cazul când a săvârșit o infracțiune deosebit de gravă, față de acesta instanța poate lua cea mai aspră măsură educativă privativă de libertate, respectiv internarea într-un centru de detenție.

Astfel, art. 125 alin 1 și 2 din Noul Cod penal reglementează măsura educativă preventivă de libertate a internării într-un centru de detenție ce se poate lua față de minorul infractor.

Potrivit acestei reglementări, măsura educativă a internării într-un centru de detenție constă în internarea minorului într-o instituție specializată în recuperarea minorilor, cu regim de pază și supraveghere, unde va urma programe intensive de reintegrare socială, precum și programe de pregătire școlară și formare profesională potrivit aptitudinilor sale.

În cazul acestei măsuri educative, internarea se dispune pe o perioadă cuprinsă între 2 și 5 ani, afară de cazul în care pedeapsa prevăzută de lege pentru infracțiunea săvârșită este închisoarea de 20 de ani sau mai mare ori detențiunea pe viață, când internarea se ia pe o perioadă cuprinsă între 5 și 15 ani.

În perioada internării într-un centru de detenție, se poate întâmpla ca minorul să comită o nouă infracțiune sau să fie judecat pentru o infracțiune concurentă săvârșită anterior. Dacă se constată o asemenea situație instanța prelungește durata măsurii internării, fără a putea depăși maximul pedepsei cele mai grele dintre cele prevăzute de lege pentru infracțiunile săvârșite, respectiv 5 și 15 ani. Din durata măsurii educative se scade perioada executată până la data hotărârii (art. 125 alin. 3 din Noul Cod penal).

Dacă în perioada internării într-un centru de detenție minorul, prin comportamentul său, a dovedit interes constant pentru însușirea cunoștințelor școlare și profesionale și a făcut progrese evidente în vederea reintegrării sociale, după executarea a cel puțin jumătate din durata internării, potrivit art. 125 alin. 4 din Noul Cod penal, instanța poate dispune:

- a. înlocuirea internării cu măsura educativă a asistării zilnice pe o perioadă egală cu durata internării neexecutate, dar nu mai mult de 6 luni, dacă persoana internată nu a împlinit vârsta de 18 ani;
- b. liberarea din centrul de detenție, dacă persoana internată a împlinit vârsta de 18 ani.

Odată cu dispunerea uneia din cele două măsuri, respectiv înlocuirea internării sau liberarea din centrul de detenție, până la îndeplinirea duratei măsurii internării, instanța impune respectarea unei sau mai multora dintre obligațiile pe care le poate decide pe durata executării măsurilor educative neprivative de libertate (art. 125 alin. 5 din Noul Cod penal).

În situația în care minorul nu respectă cu rea-credință condițiile de executare a măsurii educative sau obligațiile impuse cu această ocazie, în temeiul art. 125 alin. 6 din Codul penal, instanța revine asupra înlocuirii sau liberării și dispune executarea restului rămas neexecutat din durata măsurii internării într-un centru de detenție.

Instanța revine asupra înlocuirii și în cazul săvârșirii, până la împlinirea duratei internării, a unei noi infracțiuni de către persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani și față de care s-a dispus înlocuirea măsurii internării într-un centru de detenție cu măsura asistării zilnice. Într-o asemenea situație, instanța dispune fie executarea restului rămas din durata măsurii internării într-un centru de detenție, fie prelungirea duratei acestei internări, fără a depăși maximul reglementat de lege, determinat în raport cu pedeapsa cea mai grea prevăzută pentru noua infracțiune săvârșită (art. 125 alin 7 din Noul Cod penal).

2.3. Schimbarea regimului de executare a măsurii educative privative de libertate

În cursul executării măsurii internării într-un centru educativ sau al internării într-un centru de detenție, persoana internată, care a împlinit vârsta de 18 ani, poate avea un comportament prin care influențează negativ sau împiedică procesul de recuperare și reintegrare a celorlalte persoane internate. Dacă instanța constată o asemenea situație, apreciind că este necesar, potrivit art. 126 din Codul penal, poate dispune continuarea executării măsurii educative într-un penitenciar.

2.4. *Calculul duratei măsurilor educative privative de libertate*

Pentru calculul duratei măsurilor educative privative de libertate, art. 127 din Noul Cod penal face trimitere la art. 71 - art. 73 din același cod care se aplică în mod corespunzător.

Astfel, durata executării măsurii educative privative de libertate se socotește din ziua în care minorul a început executarea hotărârii definitive prin care s-a aplicat această măsură.

Ziua în care începe executarea măsurii educative privative de libertate și ziua în care încetează se socotesc în durata executării.

Perioada în care minorul, în cursul executării acestei măsuri educative, se află bolnav în spital intră în durata executării, în afară de cazul în care și-a provocat în mod voit boala, iar această împrejurare se constată în cursul executării măsurii educative.

Permisivunile de ieșire din centrul educativ sau din centrul de detenție, acordate minorului conform legii de executare a pedepselor, intră în durata executării pedepsei.

Perioada în care inculpatul minor a fost supus, în mod excepțional, unei măsuri preventive privative de libertate se scade din durata măsurii educative privative de libertate pronunțate de instanță. Scăderea se face și atunci când minorul infractor a fost urmărit sau judecat, în același timp sau în mod separat, pentru mai multe infracțiuni concurente, chiar dacă măsura preventivă privativă de libertate i s-a aplicat pentru o altă faptă decât cea care a determinat dispunerea măsurii educative privative de libertate.

Durata măsurilor privative de libertate executate în afara teritoriului țării se scad din durata măsurii educative privative de libertate aplicate pentru aceeași infracțiune în România.

În concluzie, se observă că Noul Cod penal acordă o atenție deosebită aspectelor privind minoritatea, aducând numeroase schimbări, principala modificare fiind renunțarea completă la pedepsele aplicabile minorilor care răspund penal, în favoarea măsurilor educative.

BIBLIOGRAFIE

1. *Constantin Mitrache, Cristian Mitrache*, Drept penal român: Partea generală, Editura Universul Juridic, 2010, București.
2. *Corneliu Turianu*, Răspunderea juridică pentru infracțiuni săvârșite de minori, Editura Continent XXI, 1995, București.
3. *Costică Bulai, Bogdan N. Bulai*, Manual de drept penal: Partea generală, Editura Universul Juridic, 2007, București.
4. *Maria-Crina Kmen, Ruxandra Rață*, Răspunderea penală a minorului, Editura Hamangiu, 2007, București.
5. *Mihai Apetrei, Cleopatra Drimer*, Reglementări ale noului Cod de procedură penală privind urmărirea și judecarea infracțiunilor săvârșite de minori, Ecologica Universitaria, Seria: Drept, An III, nr. 3/2011, vol. Nr. 17, Editura Pro-Universitaria.

